

Offeryn Meddwl Perthynas AFKA Cymru

Mae'r offeryn hwn yn helpu i fapio rhwydwaith perthnasau plentyn trwy archwilio eu perthnasau a'u ffynonellau cefnogaeth. Gellir ei addasu ar gyfer gwaith uniongyrchol gyda phlant a'r oedolion sy'n gofalu amdanynt neu mewn goruchwyliaeth i fyfrio ar ba mor dda y deallir rhwydwaith perthynas plentyn.

Byddwch yn chwilfrydig, gwrandewch yn ofalus, ac ystyriwch gysylltiadau ffurfiol ac anffurfiol. Lle bynnag y bo modd, dylai barn, dymuniadau a theimladau plentyn fod yn ganolog, wedi'u casglu trwy ymgysylltu uniongyrchol, arsylwadau, a chyfathrebu wedi'i deilwra - yn hytrach na dibynnu ar ddehongliadau oedolion yn unig.

Defnyddir offer eco-fapio, mapio symudedd, dod o hyd i deuluoedd ac ymgysylltu â theuluoedd yn aml i wneud cynrychiolaeth weledol o rwydwaith perthnasol plentyn a gellir dod o hyd i enghreifftiau o'r rhain trwy beiriannau chwilio ar-lein. Mae yna hefyd sawl ap y gellir eu defnyddio i fapio'r cysylltiadau hyn mewn ffordd hwyliog a rhyngweithiol gyda theuluoedd.

Dylai ymarferwyr gymhwyso meddwl beirniadol a gwerthuso'r holl wybodaeth yn ofalus i sicrhau dealltwriaeth glir, seiliedig ar dystiolaeth.

1. Aelwyd Agos

- Pwy sy'n byw gyda'r plentyn?
- Pwy sy'n treulio amser yn y cartref yn rheolaidd?
- Pwy sy'n darparu gofal a chefnogaeth o ddydd i ddydd?
- A oes gan y plentyn fwy nag un cartref? Faint, a phwy yw'r oedolion cyfrifol yn y cartrefi hyn?

2. Teulu Biolegol ac Estynedig

- Pwy yw rhieni, llys-rieni, brodyr a chwiorydd, hanner brodyr a chwiorydd, neiniau a theidiau, modrybedd, ewythrod a chefnodydd y plentyn? Sylwch ar eu hoedran a ble maen nhw'n byw.
- A oes unrhyw aelodau arwyddocaol o'r teulu nad ydynt yn byw gerllaw ond yn dal i gymryd rhan?
- Ble ganwyd y rhieni a ble ganwyd y neiniau a theidiau? A yw'n bosibl bod aelodau o'r teulu neu oedolion arwyddocaol yn byw mewn gwledydd eraill y DU neu dramor?
- A oes aelodau o'r teulu neu ffrindiau teulu y mae'r plentyn yn siarad amdanynt yn gadarnhaol neu'n aml?

3. Oedolion dibynadwy a ffigurau cefnogol

- At bwy mae'r plentyn yn troi am gysur, cyngor neu help?
- Pwy sy'n sylwi pan fydd y plentyn yn cynhyrfu neu'n cael trafferth?
- Pwy sy'n gofalu am y plentyn pan fydd rhieni angen seibiant neu nad ydynt yn gallu gofalu amdanynt? e.e. salwch ac ati.
- Gyda phwy fydden nhw'n dweud y byddent yn hoffi aros gyda nhw pe na allai rhieni ofalu amdanynt am ychydig ddyddiau e.e. salwch ac ati?
- Gyda phwy mae'r plentyn yn teimlo'n ddiogel?

- Pwy sy'n helpu gydag anghenion ymarferol (e.e., danfon i'r ysgol, prydau bwyd, gwaith cartref)?
- Pwy sy'n bwysig i'r plentyn?

4. Bondiau emosiynol, perthynol a hunaniaeth

- Pwy fyddai'n colli'r plentyn hwn pe na baent o gwmpas?
- Pwy sy'n dathlu cyflawniadau a cherrig milltir y plentyn?
- Pwy sy'n gwneud i'r plentyn deimlo ei fod yn cael ei werthfawrogi?
- Pwy sy'n rhoi ymdeimlad o berthyn i'r plentyn?
- Pwy sy'n cysylltu'r plentyn hwn â'u hanes a'u diwylliant?
- A yw unrhyw anifeiliaid anwes a/neu eiddo trysor yn rhoi ymdeimlad o ddiogelwch a chysur i'r plentyn?

5. Cysylltiadau Cyfoedion a Chymdeithasol

- Pwy yw ffrindiau agos y plentyn? Ydyn nhw'n ymweld neu'n aros dros nos yng nghartrefi eu ffrind? A yw ffrindiau yn ymweld neu'n aros dros nos yn eu cartref?
- Pwy mae'r plentyn yn ymweld â nhw ar ôl ysgol neu ar benwythnosau?
- Gyda phwy mae'r plentyn yn mwynhau treulio amser?

6. Cysylltiadau Cymunedol a Diwylliannol

- Pa grwpiau neu weithgareddau cymunedol y mae'r plentyn yn cymryd rhan ynddynt?
- A oes grwpiau crefyddol, diwylliannol neu gymdeithasol sy'n darparu cefnogaeth neu berthyn?
- A oes cymdogion neu ffigurau lleol y mae'r plentyn yn ymddiried ynddynt?

7. Cysylltiadau a bylchau ar goll

- A oes yna bobl bwysig ym mywyd y plentyn nad ydym wedi'u hadnabod?
- A oes bylchau yn rhwydwaith cymorth y plant?
- Pam y gallai'r bylchau hyn fodoli (e.e. dieithriad, gwrthdaro'r gorffennol, pellter daearyddol)?
- A oes aelodau o'r teulu neu oedolion arwyddocaol sydd wedi'u heithrio neu eu hanwybyddu?
- A yw'r naill ryw neu'r llall wedi'i golli? Lle mae dim ond y benywod neu'r dynion mewn cartref neu berthynas sydd wedi'u nodi, pam mae hyn?
- A ellir ailsefydlu unrhyw gysylltiadau coll yn ddiogel i gryfhau system cymorth y plentyn?

8. Cydnabod Heriau a Risgiau

- A oes unigolion neu grwpiau yn rhwydwaith y plentyn a allai greu ansefydlogrwydd neu beri risg?
- Cyfranogiad anghyson – A oes unigolion sy'n annibynadwy neu y mae eu presenoldeb yn anrhagweladwy, gan arwain at ddryswch neu drallod i'r plentyn?

9. Traws-gysylltiadau

- Sut mae'r bobl hyn yn gysylltiedig â'i gilydd?
- A oes cysylltiadau cefnogol rhwng ffigurau allweddol sy'n rhoi sefydlogrwydd i'r plentyn?
- A oes unrhyw densiwn neu wrthdaro heb ei ddatrys rhwng ffigurau allweddol a allai effeithio ar sefydlogrwydd y plentyn?
- Teyrngarwch cystadleuol – A yw'r plentyn yn teimlo ei fod wedi'i rwygo rhwng unrhyw bobl neu grwpiau a nodwyd?
- A allai unrhyw gysylltiadau gael eu cryfhau i gefnogi'r plentyn yn fwy effeithiol?